

Bim Ю. В.

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

ОПИС СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ АНГЛОМОВНОЇ ОФТАЛЬМОЛОГІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ З ПОЗИЦІЙ ФРЕЙМОВОЇ СЕМАНТИКИ

*У статті представлено результати дослідження структурно-семантичних особливостей англомовних офтальмологічних термінів та принципи їх системної організації з позицій фреймової семантики із застосуванням як власне лінгвістичних прийомів та методів дослідження (метод компонентного аналізу, метод дефініційного аналізу, метод дериваційного аналізу, метод контекстуального аналізу), так і загальнонаукових методів стосовно мовних феноменів (фреймовий аналіз, концептуальний аналіз, метод мовного моделювання та метод кількісного аналізу). Здійснено когнітивний та концептуальний аналіз англомовної термінологічної системи офтальмології; структуровано і таксономічно описано гіперфрейм *Ophthalmology* як багатоступеневу ієрархію із трьох фреймів і десяти субфреймів I-го порядку, які, у свою чергу, членуються на субфрейми II–V порядків (загальною кількістю 272). Кожен із виділених фреймів і вся система в цілому мають у своєму розпорядженні певний набір лексико-граматичних засобів відображення концептуальних знань у мові офтальмології з урахуванням їх взаємозв'язку і взаємозумовленості.*

На прикладі термінів, що входять у субфрейм «Діагностика та лікування», виявлено когнітивні терміновірні моделі та встановлено закономірність їх використання в даному підрозділі фреймової структури.

Переведення дослідження термінології в русло мовного моделювання зумовлено новим поглядом на термін як на мовну одиницю, за допомогою якої кодується, зберігається, переробляється і декодується інформація про спеціальне поняття, яка створюється і сприймається людиною у процесі науково-практичної діяльності. Зосередження дослідницької уваги на окремих блоках фрейму, тобто субфреймах, дає підстави вивчати особливості термінологічної номінації в різних мікротерміносистемах англомовної офтальмологічної термінології залежно від специфіки розділів структурованого знання, тобто в когнітивному контексті.

Ключові слова: англомовна офтальмологічна термінологія, фреймова семантика, фрейм, субфрейм, мовне моделювання.

Постановка проблеми. У даний час все більше число досліджень пов'язують рішення різних питань мовознавства з вивченням когнітивної діяльності людини. Застосування когнітивного підходу до мовних явищ сприяє розумінню мови як джерела відомостей про концептуальні структури нашого знання. Концепти, народжуючись при сприйнятті світу, створюються в процесі пізнання, відображаючи осмислену людиною дійсність і вербалізуються в мові. Під терміном «концепт» розуміють оперативну, змістовну одиницю пам'яті, ментального лексикону, концептуальної системи і мови мозку, всієї картини світу, відображеної в людській психіці [2, с. 90]. Вважається, що найкращий доступ до опису та визначенню природи концепту забезпечує мова, тому що найважливіші концепти кодуються саме в мові, її лексичній і граматичній будові.

Концепти різного типу (образи, уявлення, поняття) або їх об'єднання (картинки, гештальти, схеми, пропозиції, фрейми і т. д.) народжуються в процесі сприйняття світу, вони створюються в актах пізнання, відображають і узагальнюють людський досвід і осмислену в різних типах діяльності дійсність. Мова виявляє, об'єктивує те, як побачений і зрозумілий світ людським розумом, як він переломлений і категоризувати свідомістю. Кожна мовна одиниця і особливо кожна мовна категорія можуть розглядатися як прояв зазначених вище когнітивних процесів і в якості специфічних їх результатів [4, с. 38].

Когнітивні аспекти дослідження, що характерні для сучасної лінгвістики, особливо цікаві для термінології, де за кожним терміном стоїть чітка, точна структура знання [6, с. 13].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Когнітивний напрямок у термінознавстві

розробляється М.Н. Володіною, С.В. Гріншовим, В.Ф. Новодрановою та іншими. Так, В.Ф. Новодранова акцентує увагу на можливостях когнітивно-комунікативного підходу, що дозволяє розвивати нові напрямки і методи в термінознавстві, в інтерпретації мови науки як засобу категоризації людської діяльності [7, с. 69]. Будучи ініціатором дослідження систем медичних термінів з позиції фреймової семантики, вона розглядає значення номінативних одиниць «як аналоги готових концептуальних структур, що виконують функції перекладу певних наборів концептів в реальні мовні форми», і наводить приклад побудови фреймів концептуальних систем «Гематологія» та «Антибактеріальна терапія», відзначаючи, що всередині таких фреймів складаються специфічні ієрархічні відносини, причому мовне оформлення залежить від понятійної структури терміну і його місця в системі [6, с. 13–15].

Як лінгвістична концепція фреймова семантика була запропонована Ч. Філмором [9; 10] і стала продовженням відмінкової граматики. При цьому було введено поняття відмінкової рамки (фрейму), яке характеризує якусь сцену або ситуацію так, що визначення семантики дієслова і всього висловлювання пов'язувалося з відновленням самої описуваної ситуації. Виділення такого роду фреймів як особливих категоріальних і когнітивних структур пояснювало як деякі особливості породження висловлювання, так і закономірності його сприйняття. Надалі поняття фрейму зазнало трансформацію від уявлення про відмінкову рамку дієслова до уявлення про складні сукупності досліджуваних об'єктів.

Слідом за М. Минським, творцем теорії фреймів, ми розуміємо фрейм як мінімально необхідну структуровану інформацію, яка однозначно визначає даний клас об'єктів [5]. Це «організація уявлень, що зберігаються в пам'яті, структура знань про певний фрагмент людського досвіду. Дане знання включає: а) лексичне значення; б) енциклопедичне знання; в) екстралінгвістичні знання» [5, с. 47].

З онтологічної позиції фрейм відображає структуру організації науково-практичної діяльності. Із гносеологічної точки зору він представляє відображення цієї діяльності в процесі її пізнання. І, нарешті, в когнітивному плані він відображає структуру організації отриманих знань у свідомості людини [9, с. 64].

Постановка завдання. У даній роботі зроблена спроба побудови концептуальної системи «Офтальмологія» з позицій фреймової семантики.

Метою даної роботи стало дослідження структурно-семантичних особливостей англійських

офтальмологічних термінів та принципів їх системної організації з позиції фреймової семантики.

Для досягнення поставленої мети були вирішені такі **завдання**:

- виявлення джерел офтальмологічної термінології (далі ОТ);
- відбір, інвентаризація та ієрархічне упорядкування лексичного матеріалу в межах досліджуваної термінологічної підсистеми для наступного комплексного аналізу та опису;
- побудова концептуальної моделі терміносистеми досліджуваної галузі медичного знання у вигляді гіперфрейма *Ophthalmology*;
- з'ясування ієрархічної структури, утвореної різнорівневими складовими частинами гіперфрейма: фреймами та субфреймами I–V порядків;
- встановлення кореляції між структурно-семантичними особливостями офтальмологічного терміна та його належністю до того чи іншого субфрейма;
- опис афіксальних, композитних та семантичних процесів деривації при утворенні терміноодиниць ОТ;
- виокремлення еталонних когнітивно-структурних моделей монологічних (афіксальних, композитних) та полілексемних (комбінативних) офтальмологічних термінів.

Матеріалом аналізу послужив корпус з 5100 термінів, що були виокремлені методом суцільної вибірки з 12-томного видання Американської академії офтальмології “Basic and Clinical Science Course” (1998–1999), а також доповнений даними, отриманими з 10 інших джерел науково-методичної та довідкової літератури [1].

Методи дослідження. У роботі використано як власне лінгвістичні прийоми та методи дослідження, що містять метод компонентного аналізу, метод дефініційного аналізу, метод дериваційного аналізу, метод контекстуального аналізу, так і загальнонаукові методи в застосуванні до мовних феноменів: фреймовий аналіз, концептуальний аналіз, метод мовного моделювання та метод кількісного аналізу.

Виклад основного матеріалу.

Концептуальна модель «Офтальмологія»

Концептуальна модель «Офтальмологія» представлена нами у вигляді розгалуженої системи, яка має фреймову структуру, яка відобразить складність і ієрархію понять даної науки і термінів, що з ними співвідносяться.

Наверхньому рівні терміносистеми знаходиться гіперфрейм «Офтальмологія» (*Ophthalmology*). У нього входять фрейми другого рівня «Зорова система в нормі» (*Visual system in Norm*)

і «Офтальмопатологія» (*Ophthalmic Pathology*), проміжне положення між якими, співвідносячись із ними, займає фрейм «Діагностика і лікування» (*Diagnostics and Treatment*). Фрейми другого рівня поділяються на субфрейми третього рівня. Таким чином виділяємо 17 базових фреймів (див. рис. 1).

Як видно зі схеми, на кожному рівні є свої центри, що представляють певну область розглянутого наукового знання у вигляді фреймових, рамкових структур, і що є основою груп наступних ієрархічних рівнів.

У фрейм другого рівня «Зорова система в нормі» входять чотири субфрейма: «Анатомія зорової системи» (*Visual System Anatomy*), «Фізіологія» («Фізіологічна оптика») (*Physiology (Physiological optics)*), «Біохімія та метаболізм» (*Biochemistry and Metabolism*) і «Очна ембріологія» (*Ocular embryology*).

У фрейм «Офтальмопатологія» (*Ophthalmic Pathology*) входять шість субфреймів: «Порушення зорової системи» (*Optic System Disturbances*), «Запальні захворювання» (*Inflammations*), «Дистрофії, дегенерації, аномалії розвитку ока» (*Dystrophies, Degeneration, Congenital and Developmental Anomalies*), «Захворювання, пов'язані з порушенням кровообігу»

(*Blood Circulation Disorders*), «Травми» (*Traumas*), «Пухлини» (*Tumors*).

Фрейм «Діагностика і лікування» (*Diagnostics and Treatment*) ділиться на три субфрейми: «Методи дослідження» (*Methods of Investigation*), «Методи лікування» (*Methods of Treatment*) і «Обладнання» (*Equipment*).

Кожен із виділених фреймів і вся система в цілому мають у своєму розпорядженні певний набір лексико-граматичних засобів відображення концептуальних знань в мові офтальмології з урахуванням їх взаємозв'язку і взаємозумовленості.

Представлена у вигляді фреймів структура знань є основою для їх подальшого розширення і поглиблення.

Як приклад розглянемо фрейм «Діагностика та лікування» (*Diagnosis and Treatment*).

Субфрейм 2 порядку «Діагностика та лікування»

Термін *diagnosis* походить від гр. слова *diagnōstikos* – здатний розпізнавати, і позначає процес розпізнавання хвороби і оцінки індивідуальних біологічних особливостей суб'єкта, що включає цілеспрямоване медичне обстеження, тлумачення отриманих результатів та їх узагальнення у вигляді діагнозу. Від правильності поста-

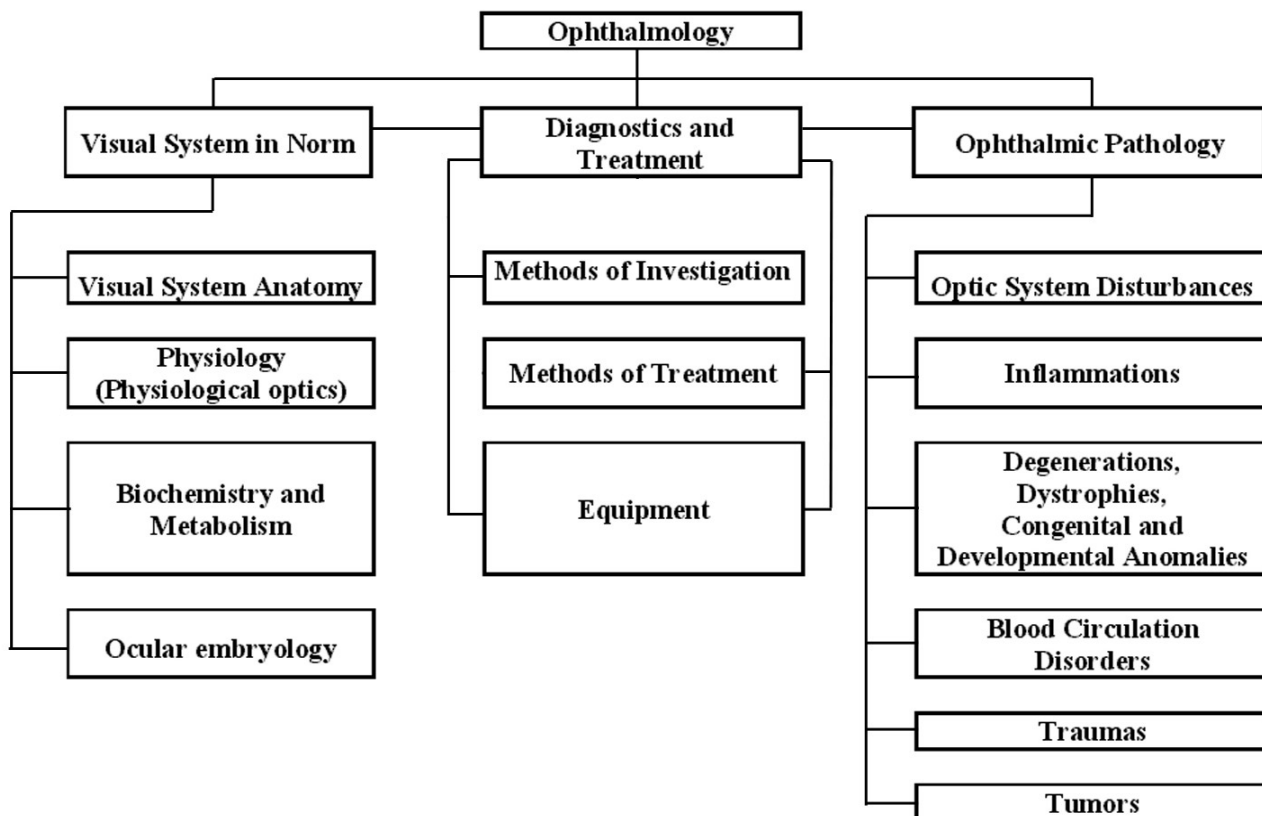

Рис. 1. Гіперфрейм «Офтальмологія»

новки діагнозу залежить ефективність лікування, тому в клінічній медицині поняття «діагностика» і «лікування» є взаємопов'язаними, що бралось до уваги при конструюванні розглянутого в даному розділі фрейма.

Фрейм *Diagnosis and Treatment* представлений двома субфреймами першого порядку (SF_I): *Methods of Investigation* (Методи дослідження) і *Methods of Treatment* (Методи лікування), які об'єднують нижчележачі ієрархічні рівні шести SF_{II}, а також ряд SF_{III} (див. рис. 2).

В офтальмологічній практиці застосовуються різноманітні як загальномедичні, так і специфічні методи обстеження. Так, SF_{II} *Physical Studies* (Фізичне обстеження) включає віддієльні іменники з латинським суфіксом *-tion* зі значенням «дія», «процес», а саме: *inspection* (син. *Examination*) – зовнішній огляд, *palpation* – пальпація; обстеження за допомогою рук, для визначення меж органу або пухлини, ступеня податливості різних ділянок; *auscultation* – аускультация, діагностичне вислуховування звуків, що виробляються різними структурами тіла.

SF_{II} *Laboratory Studies* (Лабораторні дослідження) вербалізують терміни, що позначають лабораторні методи дослідження, що проводяться

на середовищах і тканинах поза організмом хворого і базуються на досягненнях фундаментальних наук – мікробіології, біохімії, патоморфології, імунології, цитогенетики і ін. У структурному відношенні це складові терміни, що побудовані за моделлю: **Adj-N**, NN з термінокомпонентом *test*. Наприклад: *microbiologic (bacterial, viral, fungal, Rickettsia, micoplasmic, etc.) tests*; *biochemical (blood, urine, tear, saliva, protein, lipid, hormonal, fermental) tests*; *pathomorphologic (cytological, histological) tests*; *immunologic (immunoglobulin, allergic) tests*; *cytogenetic (X-chromosomal, Trisomy) tests* і т. д.

SF_{II} *Instrumental Studies* (Інструментальне обстеження) представлений чотирма SF_{III}: (1) *Optical System Studies* (Дослідження стану оптичної системи ока), (2) *Functional Studies* (Дослідження функції ока), (3) *Anatomical Studies of the Eye and its Structures* (Анатомічне дослідження ока і його структур), (4) *Ophthalmotometry* (Вимірювання внутрішньооочного тиску), які об'єктивують терміни, що позначають методи обстеження хворого з використанням різних інструментів, апаратів, приладів. В офтальмологічній термінології використовуються найменування таких методів інструментального та апаратного обстеження:

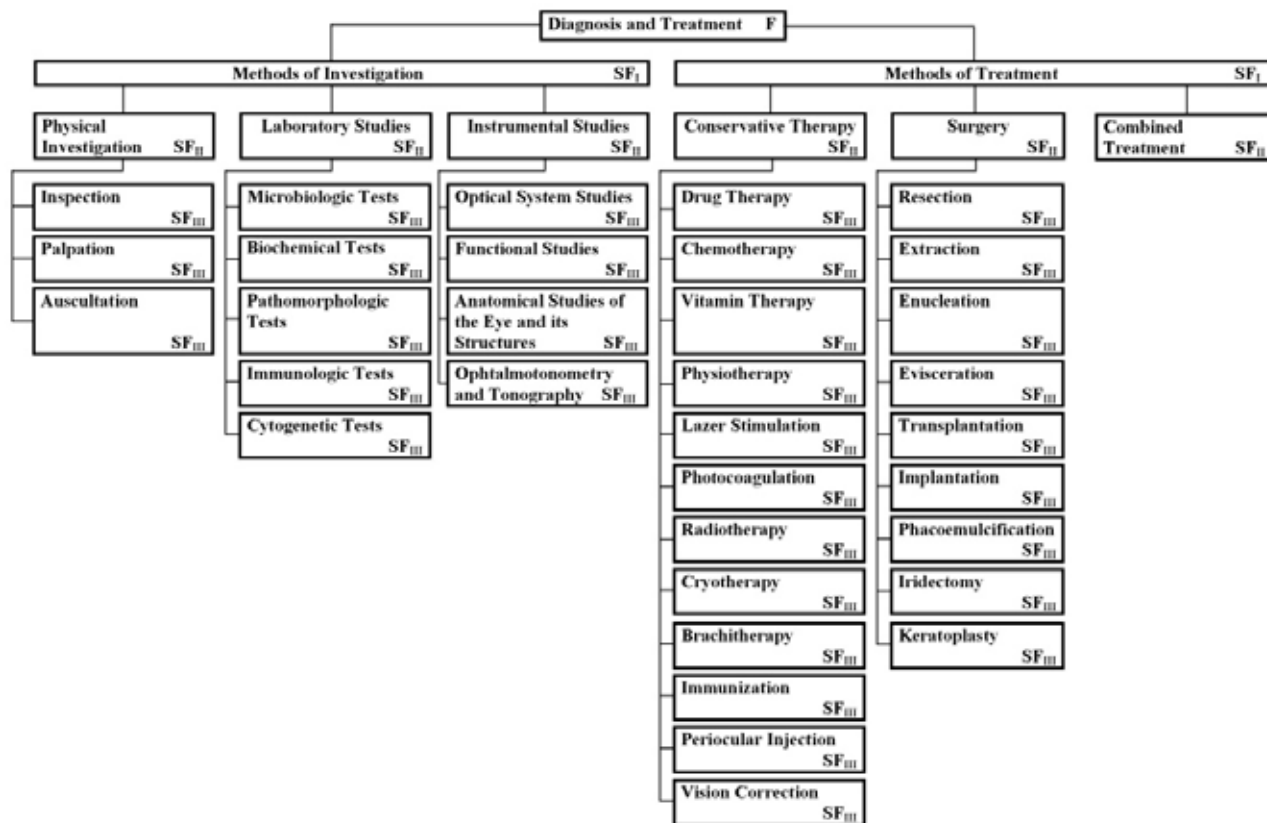

Рис. 2. Фрейм «Діагностика та лікування»

SFIII (1) *refractometry* – рефрактометрия, вимір показника рефракції; *accomodometry* – визначення обсягу акомодатії очі, ходу і швидкості зміни динамічної рефракції, активності циліарного м'яза; *astigmatometry* – виявлення і визначення ступеня астигматизму; *pupillometry* – визначення ступеня і швидкості зміни розміру зіниці при різних захворюваннях і в нормі; *strabismometry* – виявлення ступеня відхилення очі при косоокості і т. д.;

SFIII (2) *Snellen's charts* – таблиці для визначення гостроти зору по Снеллену, *adaptometry* – адаптометрія, спостереження за адаптацією ока до темряви і визначення порогу світлової чутливості; *perimetry* (від гр. *perimetros* – окружність + -у) – вимір кордонів поля зору, *campimetry* (від гр. *campus* поле + і + *metron* – вимір + -у) – вивчення центрального поля зору, *anomaloscopy* – виявлення дефектів колірної зору, *diplopiametry* – виявлення диплопії і визначення її типу і т. д.;

SFIII (3) *slit-lamp biomicroscopy* – дослідження прозорих середовищ ока (рогівки, кришталика, склоподібного тіла) при великому збільшенні за допомогою щілинної лампи, що представляє комбінацію бінокулярного мікроскопа з пристроєм для висвітлення досліджуваної частини ока; *gonioscopy* (від гр. *gōnia* – кут) – дослідження кута передньої камери ока за допомогою гоніоскопу і щілинної лампи; *ophthalmoscopy* – дослідження сітківки ока, зорового нерва і хоріоїдеї; *computerized tomography* – комп'ютерна томографія; *roentgenography* – рентгенографія, *ultrasonic biometry* – ультразвукова біометрія і т. д.;

SFIII (4) *ophthalmotonometry, tonography* – дослідження динаміки водянистої вологи з графічною ресстрацією внутрішньоочного тиску і т. д.

Як видно з прикладів, даний пласт офтальмологічної термінології представлений в основному монолексемними термінами, ознакова частина яких вказує на об'єкт або спосіб дослідження, а базова частина виражена терміноелементами *-metry* (від гр. *metrein* – вимірювати), *-scopy* (від гр. *skōpeo* – спостерігати), *-graphy* (від гр. *graphō* – писати) для найменування відповідних методів обстеження за допомогою приладів з визначеними функціями.

SFI *Methods of Treatment* включає три SFII: *Conservative Therapy* (Консервативне лікування), *Surgery* (Хірургічні методи лікування) і *Combined Treatment* (Комбіноване лікування). В офтальмології розрізняють консервативне, тобто безоперативне, лікування, спрямоване на збереження функції і структури органу зору, якому відповідав би термін *conservative therapy* (від лат. *conservo* – збере-

гати), хірургічне втручання – *surgery* (лат. *chirurgia*, від гр. *cheir*-рука + *-ergon*-робота) і змішаний тип лікування – *combined treatment*, що поєднує в собі методи першого і другого.

У терміносістемі SFII *Conservative Therapy* входять:

1) монолексемні номінативні терміни – віддієслівні іменники з латинським суфіксом *-tion* і полілексемні аналогічні терміноодиниці, що включають віддієслівний іменник – складові терміни, що побудовані по синтаксичній моделі: **Adj.-N, NN**, наприклад: монолексемні терміни *photocoagulation* – фотокоагуляція, *immunization* – імунізація, полілексемні терміни – *periocular injection* – періокулярна ін'єкція; *vision correction* – корекція зору, *laser stimulation* – лазерна стимуляція (при міопії) і т. д.;

2) композити, або полілексемні терміни, що побудовані за лінгвокогнітивною моделлю: **спосіб / метод лікування + -therapy**, наприклад *chemotherapy* – хіміотерапія; *brachitherapy* – (від гр. *brachus* – короткий) брахітерапія, рентгенотерапія, при якій джерело випромінювання розташовують близько до поверхні тіла або всередині порожнини тіла; *cryotherapy* – (від гр. *cryos* – холод) кріотерапія, загальна назва методів лікування, заснованих на застосуванні низьких температур для охолодження тканин або всього організму; *radiotherapy* (від лат. *radius* – промінь) – радіотерапія, променеве лікування різних захворювань з використанням рентгенівського випромінювання; *drug therapy* – медикаментозне лікування; *insulin therapy* – інсулінотерапія; *vitamin therapy* – вітамінотерапія і т. д.

Термінопоняття, що входять в SFII *Surgery*, вербалізуються:

1) віддієслівними іменниками з суфіксами *-tion, -sion*, наприклад, *resection* (від лат. *resectus* – скоротити) – резекція, висічення органу або тканини; *enucleation* (від лат. *enucleo* – виймати кісточку з плоду) – повне видалення пухлини або будь-якої анатомічної структури без пошкодження навколишніх тканин; *extraction* (від лат. *extractus* – виймати) – екстракція, видалення; *evisceration* (від лат. *ex* – *viscero* – розчленовувати) – видалення вмісту очного яблука зі збереженням склери або частини рогівки; *transplantation* (від лат. *trans* – через, на відстані + *planto*, садити) – пересадка тканин або органів (донорських або самого пацієнта); *implantation* (від лат. *im-*, в + *planto*, садити) імплантація, пересадка або вживлення матеріалу в тканини; *phacoemulsification* – факоемальсифікація, метод роздроблення і аспірації катаракти

з використанням низькочастотного ультразвукового приладу і т. д.;

2) іменними композитними лексемами, що побудовані за моделлю: **назва анатомічної структури** + **ТЕ** *tomy* / *-plasty* (*-tomy* (від гр. *tomō*, обрізок, клаптик) зі значенням «висічення» і *-plasty* (від гр. *plassein* – створювати, формувати) зі значенням «пластика», тобто відновлення форми і / або функції окремих частин тіла або органів шляхом переміщення, трансплантації тканин або імплантації заміщають їх матеріалів), наприклад: *orbitotomy* – орбітотомія, хірургічне розсічення очниці; *iridectomy* – іридектомія, хірургічне видалення частини райдужки, *keratotomy* – кератотомія, розсічення рогівки, *sclerotomy* – склероктомія, наскрізне розсічення склери, *angioplasty* – ангиопластика, пластична операція на судинах; *keratoplasty* – видалення помутнілої частини рогівки, пересадка на її місце трансплантата, *trabeculoplasty* – пластична операція на трабекулярному апараті і т. д.

Бурхливий розвиток медичних технологій призводить до появи в офтальмологічній термінології термінів-неологізмів, що номінують новаторські методи діагностики і лікування. Так, згідно з даними, що приводяться в науково-медичних публікаціях, протягом останнього десятиліття в склад ОТ увійшли терміни:

laser computerized retinography – лазерна комп'ютерна ретінографія; *fluorescent eye angiography* – флюоресцентна ангиографія очі; *optical coherent eye tomography* – оптична когерентна томографія очі; *pseudo-computerized ultrasonic retinography* – псевдокольорова ультразвукова ретінографія; *laser vision correction* – лазерна корекція зору; *plasmically modified biologic transplantation* – хірургічне зміцнення склери за допомогою склеральний імплантів і т. д. [8; 12; 14]. Аналізуючи подібні термінологічні неологізми, бачимо, що їх характерною особливістю є аналітизм вербального оформлення, у чому почасти проявляється «фундаментальна особливість похідної лексики – її членність» [10, с. 3]. Ускладнення понятійної структури терміна призводить до розширення його синтаксичної структури. Пучки семантичних ознак групуються в роздільно-оформленості знаково-одиниці, сукупно утворюють

єдиний складний і багатоаспектний термінологічний комплекс. Кількість термінокомпонентів в подібних полілексемних термінах коливається від трьох і вище. При цьому спостерігається наступна закономірність: чим більше дробна і розроблена понятійна структура терміна, тим більша кількість термінокомпонентів входить в його формальний каркас, тим точніше і детальніше відображена системна упорядкованість понять прикладної галузі знання.

Висновки. Застосування методу фреймової семантики дало змогу представити складний концептуальний апарат медичних офтальмологічних знань у вигляді фрейму, який має розгалужену ієрархічно організовану структуру.

Активізація дослідницької уваги на окремих блоках фрейму, тобто субфреймах, дає підстави вивчати особливості термінологічної номінації у різних мікротерміносистемах англійської ОТ в залежності від специфіки розділів структурованого знання, тобто в когнітивному контексті. Переведення дослідження термінології у русло мовного моделювання зумовлено новим поглядом на термін як на мовну одиницю, за допомогою якої кодується, зберігається, переробляється і декодується інформація про спеціальне поняття і яка створюється і сприймається людиною у процесі науково-практичної діяльності.

Як показало проведене дослідження, існує певний взаємозв'язок між характером діяльності, рівнем пізнання об'єкта і структурно-семантичними особливостями терміна. Сутнісні властивості офтальмологічного терміна як вторинного мовного знаку, у першу чергу, зумовлені його належністю до тієї чи іншої галузі структурованого медичного знання.

Результати дослідження свідчать про те, що у процесі термінологізації формується когнітивна модель терміна, тобто закладається зразок когнітивної переробки медичного знання, який сприяє членуванню інформації, що надходить до людини, за протипічними формами її мовного вираження.

Термінопоняття кодуються за допомогою конкретних терміноелементів (ТЕ) греко-латинського походження, які мають спеціальну професійну інформативність і визначають належність терміна до відкритого термінотворного ряду.

Список літератури:

1. Віт Ю.В. Англійська офтальмологічна термінологія: лінгво-когнітивний аспект : дисертація на здобуття ступеня канд. філол. наук за спеціальністю 10.02.04 – Германські мови. Одеса, 2006. 210 с.
2. Кубрякова Е.С. Части речи с когнитивной точки зрения. Москва, 1997. 330 с.
3. Кутина Л.Л. Языковые процессы, возникающие при становлении научных терминологических систем. *Лингвистические проблемы научно-технической терминологии. Сб. ст.* / Отв. ред. С.Г. Бархударов. Москва : Наука, 1970. С. 82–94.

4. Маслова В.А. Когнитивная лингвистика : учебное пособие. Минск : ТетраСистемс, 2004. 256 с.
5. Минский М. Фреймы для представления знаний. Москва : Энергия, 1979. 152 с. URL: <http://www.myai.narod.ru/Minsky/main.htm>.
6. Новодранова В.Ф. Когнитивные аспекты терминологии. *Материалы Первой международной школы-семинара по когнитивной лингвистике*. В 2 ч. Ч. 1. Тамбов, 1998. С. 13–15.
7. Новодранова В.Ф. Когнитивные науки и терминология: Научно-техническая терминология. *Научно-техн. рефер. сб.*, Вып. 2. Москва, 2000. С. 68–70.
8. *Офтальмологический журнал*. № 1(372), 2000. Одесса : ООО «Фосфен». 80 с.
9. Панкрац Ю.Г. Пропозициональные структуры и их роль в формировании языковых единиц разных уровней (на материале сложноструктурированных глаголов современного английского языка) : дис. ... доктора филол. наук. Москва, 1992. 333 с.
10. Полюжин М.М. Функціональний і когнітивний аспект англійського словотворення. Ужгород : Закарпаття, 1999. 240 с.
11. Филлмор Ч. Фреймы и семантика понимания. *Новое в зарубежной лингвистике. Вып. 23. Когнитивные аспекты языка*. Москва, 1988. С. 52–92.
12. Archive of Ophthalmology. American Medical Association. Volume 119, Number 7. July 2001. P. 941–1100.
13. Fillmore Ch. The case for case. *Universals in linguistic theory*. L, 1968. P. 3–88.
14. Ophthalmology. *American Academy of Ophthalmology*. Volume 108, Number 2, February 2002. P. 14A–15A.

Словники:

15. Англо-русский медицинский энциклопедический словарь (адаптированный перевод 26-го издания Стедмана) / гл. ред. А.Г. Чучалин, научн. ред. Э.Г. Улумбеков, О.К. Поздеев. Москва : ГЭОТАР, 1995. 717 с.
16. Краткий словарь когнитивных терминов / Е.С. Кубрякова, В.З. Демьянков, Ю.Г. Панкрац, Л.Г. Лузина ; Под общ. ред. Е.С. Кубряковой. Москва, 1996. 248 с.
17. Энциклопедический словарь медицинских терминов: В 3-х томах. Около 60 000 терминов / Гл. ред. Б.В. Петровский. Москва: Советская энциклопедия, 1982.
18. Dorland's Illustrated Medical Dictionary. Edition 28. Philadelphia : W.B. Saunders Company, 1994. 1940 p.

Аналізована література:

19. Albert & Jakobiec. Principles and Practice of Ophthalmology. – W.B.Saunders Co.. Electronic Designs by Media Solutions Corporation. 1995.
20. Basic and Clinical Science Course. 1994–1995. Sections 1–12. American Academy of Ophthalmology. 1995.
21. Duane's Ophthalmology. 1996 CD-ROM Edition. 1995 Lippincott-Raven Publishers, Inc.

Vit I. V. DESCRIPTION OF STRUCTURAL AND SEMANTIC PECULIARITIES OF ENGLISH OPHTHALMOLOGICAL TERMINOLOGY ON THE GROUNDS OF FRAME SEMANTICS

The aim of the work was to study the structural and semantic features of English ophthalmological terms and principles of their system organization on the grounds of frame semantics using both linguistic techniques and research methods, including the method of component analysis, method of definitive analysis, derivational analysis, contextual analysis, and general research methods applied to linguistic phenomena, such as frame analysis, conceptual analysis, method of language modeling and method of quantitative analysis.

Cognitive and conceptual analysis of the English terminological system of ophthalmology was carried out. The hyperframe Ophthalmology was structured and taxonomically described as a multilevel hierarchy of three frames and ten first-order subframes, which, in their turn, were divided into subframes of the second – fifth order (272 in total). Each of the selected frames and the system as a whole have a certain set of lexical and grammatical means of reflecting conceptual knowledge in the ophthalmological terminology, taking into account their relationship and interdependence.

On the example of the terms included in the subframe “Diagnosis and treatment”, cognitive term-forming models were revealed and the regularity of their use in this subdivision of the frame structure was established.

The application of the method of frame semantics made it possible to present a complex conceptual apparatus of medical ophthalmological knowledge in the form of a frame that has a complex hierarchically organized structure. Concentration of research efforts on separate blocks of the frame, i.e subframes, gives an opportunity to study the peculiarities of terminological nomination in various microterminosystems of English ophthalmic terminology according to the specificity of the sections of the structured knowledge, i.e in the cognitive context.

Key words: *English ophthalmologic terminology, frame semantics, frame, subframe, language modeling.*